

Web 2.0 Araçlarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Akademik Başarıya Etkisi

Meryem GÖKER

YL Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Öğretimi Bölümü

Bekir İNCE

Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe Öğretimi Bölümü

ÖZET

Günümüz dünyasında teknoloji tabanlı ortamların pek çok alanda vazgeçilmez bir konumda kabul edildiği bilinmektedir. Yabancı dil öğretimi de bu alanlardan biridir. Özellikle ‘hayat boyu öğrenme’ kavramı ve öğrenen özerkliği noktasında öğrencilerin çokça tercih ettiği web 2.0 araçları bu bağlamda ele alınan materyallerin başında gelmektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi amacıyla oluşturulmuş web 2.0 araçları da mevcuttur. 3 Dakikada Türkçe bu araçlardan biridir. Web 2.0 araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin akademik başarısına olan etkisinin araştırıldığı bu çalışmada; gerçekleştirilen uygulamalar neticesinde ulaşılan sonuçlar, bir web 2.0 aracı olan 3 Dakikada Türkçe ile ‘belirtme durumu’ konusunu öğrenenlerin geleneksel yöntemle öğrenenlere oranla daha yüksek akademik başarı elde ettiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, web 2.0 araçları, ikinci dil öğreniminde web 2.0 araçları

1. GİRİŞ

Daha teknolojik bir hâl alan dünyada hemen hemen tüm alanlarda teknolojinin ağırlığı giderek artarken eğitim bu alanların arasında başı çekmektedir. Zira bu alanın özellikle genç nesille olan münasebeti, teknoloji tabanlı eğitim platformlarını zorunlu kılmaktadır.

Günümüzde genç nüfus, toplumun en dinamik ve en canlı kesimini oluşturur ve bu kesim sürekli bir devinim halindedir. Dijital yerliler olarak da adlandırılan bu grup, klasik öğretim metotlarını kabullenmeyen ve bilindik öğrenme stillerini reddeden bir yapıya sahiptir. Bu durum karşısında öne çıkan modern dönem ders araç-gereçleri arasında ‘web 2.0 araçları’ gelmektedir. Nitekim Web 2.0 araçlarının eğitimde yoğun olarak kullanılması da son dönemde yaygın olarak görülmektedir. Horzum’a (2010) göre, web 2.0 şemsiye bir kavramdır ve içinde birçok uygulamayı geliştirmeyi sağlayan araçlar bulundurmaktadır. Çünkü Web 2.0 fikrini oluşturan tek bir araçla geliştirilemeyecek kadar karmaşık ve çoktur.

Günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hem çevrimiçi kaynakların hem mobil öğrenme ortamlarının giderek arttığı gözlenmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında, içinde yaşadığımız dönemde toplumun bireyselleşmesindeki artışın ve kentleşme kültürünün etkileri büyüktür. Nitekim kendi kendine öğrenme teknolojileri olarak adlandırılan bu araçlar, bireyselleşen ve yalnızlaşan bireyin öğrenme stilleri ile de uyum göstermektedir. Yunus Emre Enstitüsü başta olmak üzere birçok kurum ve kuruluş, yeni dönemde ortaya çıkan bu eğilimleri de göz önünde bulundurarak Türkçe öğretimine yönelik yeni araç-gereçler oluşturmuştur. Aytan ve Ayhan (2018), yaptıkları çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan belli başlı web 2.0 uygulamaları arasında şunları saymaktadır:

- Turkish Alphabet For Students (Öğrenciler İçin Türkçe Alfabe)
- Türkçe Harfler Sayılar Renkler
- Sesli Türkçe Alfabe Öğren
- Learn Turkish- Flashcards (Türkçe Öğren- Bilgi Kartları)
- Beginner Turkish (Türkçeye Yeni Başlayanlar)
- Start From Zero_Turkish (Türkçeye Sıfırdan Başlama)
- Learn Turkish - Fabulo (Türkçeyi Öğren)
- Learn Turkish Words and Verbs with Flashcards (Bilgi kartları ile Türkçe Kelime ve Fiilleri Öğrenin)
- Türk Dillerinde Sayılar
- Merhaba Umut – Turkcell Akademi

Bu araçlar arasında dikkat çekenlerden biri de Yurt Dışı Türkler Başkanlığı ile Sakarya Üniversitesinin ortak bir proje ile geliştirdiği ‘‘3 Dakikada Türkçe’’ adlı çalışmadır. Çalışma

özellikle konu anlatımında kaynak dile yer vermesi ve proje kapsamında ağırlıklı olarak kaynak dili ana dili olarak konuşan kişilere sunması ile diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

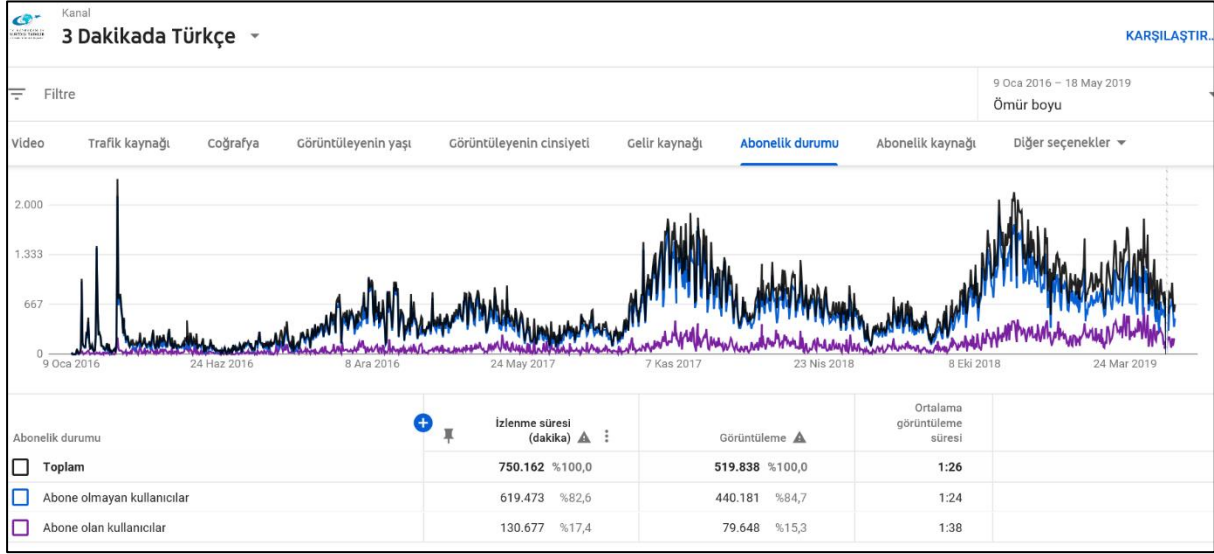
1.1 3 Dakikada Türkçe

3 Dakikada Türkçe, 2015 yılında Doç. Dr. Bekir İnce yürütücülüğünde çalışmalarına başlanan ve T.C. Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığınca desteklenen projenin ürünü, yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi alanında kullanılmak üzere geliştirilen bir e-öğrenme platformudur. 3 Dakikada Türkçe web sitesi, dünyada Türkçeye ilgi duyan herkese erişim imkânı sunmaktadır. Web sitesi dokuz dilde hizmete sunulmuştur. Bu diller: İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Rusça, Arapça, Çince, Boşnakça, Arnavutça ve Uygurcadır. 3 Dakikada Türkçe web sitesinin dil konusunda sahip olduğu bu geniş yelpaze, dünya üzerindeki tüm ülkelerden Türkçeye ulaşılmasını mümkün kılmıştır ki YouTube izleyici istatistikleri bu görüşü desteklemektedir. YouTube'dan elde edilen veriler; web sitesinin, farklı kıtalardan 50 ülke insanının kanaldaki videoları izlediğini göstermektedir.

Web sitesinde ilk etapta Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1 seviyesi hedef kitle olarak belirlenmiş ve dokuz dilde yirmi beş A1 seviyesi konusu öğrencilerin hizmetine sunulmuştur. Bu konular: Alfabe, belirtme durumu, bu/şu/o, bulunma durumu, burası neresi, çokluk eki, dilekler, fıstıkçı şahap, isim cümlesi, isim tamlamaları, iyelik ekleri, kaçınıcı, ki eki, kim ve ne, kişi zamirleri, mak isteme, saatler, sayılar, soru eki, şimdiki zaman, tanışma ve selamlaşma, uzaklaşma durumu, ünsüz yumuşaması, var/yok ve yönelme durumudur. Öğrenciler, web sitesi üzerinden anadillerini seçtikten sonra bu yirmi beş konudan öğrenmek istediği konuyu arayüz üzerinde belirler. Öğrenilmek istenen konu seçimi gerçekleştiğinde konunun hem kaynak dil hem de hedef dil ile anlatıldığı ve süreleri üç ila dört dakika olan videolar arayüzde açılır. Bu aynı zamanda yabancı dil öğreniminde kaynak dil kullanımı konusunda projenin iddiasını da ortaya koymaktadır. Konu anlatımı videolarının hem hedef dil hem de kaynak dilde kurgulanması, A1 seviyesinde öğrenim sürecine kaynak dilin dâhil edilmesi görüşünün desteklendiğini göstermektedir. Nitekim Dujmovic (2007) ve İnce (2017) de yabancı dil öğretiminde, başlangıç seviyesinde kaynak dil veya ortak dil kullanımının olumlu etki oluşturacağı kanaatine ulaşmışlardır.

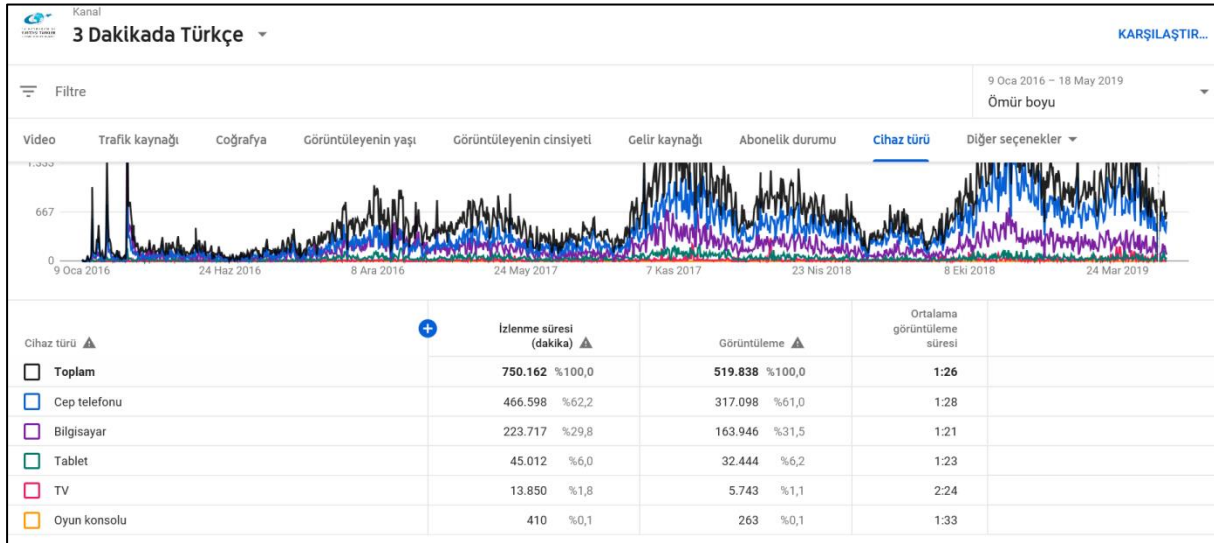
Sitede yer alan yirmi beş konu, Türkçe ve 9 kaynak dille birlikte hazırlanan 225 konu anlatımı videosu ile kullanıcılara sunulmuştur. Bu videolar YouTube bağlantılıdır. YouTube verileri, web sitesinin kullanıcı profilinin, ilgi görme derecesinin belirlenmesi açısından kaynak

sürecindeki tercihlerinin farklılaşmasına, teknoloji tabanlı ortamları ileri yaş gruplarına göre daha çok tercih etmesine bağlanabilir.

Şekil 3. '3 Dakikada Türkçe'nin Abonelik Durumu Ve İzlenme Süresi

Şekil 3'te YouTube'dan elde edilen verilere göre kanalın 130.677 abonesi bulunmaktadır. Bu da düzenli olarak 3 Dakikada Türkçe videolarını izleyenlerin varlığına ve konu anlatımı videolarının beğenildiğinde işaret etmektedir. Videoların, kanala abone olanlar ve olmayanlar toplamında izlenme süresi ise 750.162 dakika olarak belirtilmiştir. Kullanıcıların, 3 Dakikada Türkçe'ye ulaşmada kullandıkları cihaz türü ile ilgili bilgiler ise Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. '3 Dakikada Türkçe' Videolarının İzlendiği Cihaz Türleri

Şekil 4’teki verilere göre videolar, çeşitli cihazlar tarafından takip edilmiştir. Cep telefonu başta olmak üzere; bilgisayar, tablet, televizyon ve hatta oyun konsolu aracılığıyla konu anlatımı videolarının izlendiği tespit edilmiştir. Bu da materyalin çeşitli araçlara ve ortamlara uyum sağlayan esnek bir yapıya sahip olduğunun göstergesi kabul edilebilir.

YouTube’dan elde edile veriler, 3 Dakikada Türkçe’nin çalışmada tercih edilen web sitesi olarak belirlenmesinin gerekçelerini ifade etmektedir. Uluslararası düzlemde yoğun kullanıcı trafiğine sahip ve tercih edilen bir konumda yer alan materyalin akademik başarı üzerinde oluşturacağı etki,

1.2 Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı web 2.0 araçlarından biri olan “3 dakikada Türkçe” adlı sitenin kullanıldığı ders ortamlarında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin akademik başarılarında gözlenen değişikliği belirlemektedir.

2. YÖNTEM

Klasik deneysel desen tasarımları arasında ön deney tasarımları vardır. Ön deney tasarımları, klasik deneysel desen tasarımlarının bütün koşullarını karşılamayan tasarımlar arasındadır. Bu çalışmanın tasarımı, statik grup karşılaştırmalı desen niteliğindedir. Statik grup karşılaştırmalarında ise deney ve kontrol grupları vardır ancak ön test yoktur. Statik grup karşılaştırmalı desen, zayıf deneysel desenler arasında yer alır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Bu çalışma kapsamında 3 Dakikada Türkçe web sitesini kullanan ve kullanmayan öğrenciler arasındaki akademik başarı durumlarını karşılaştırmaya yönelik veri toplama aracı olarak akademik başarı testi uygulanmıştır. Kullanılan akademik başarı testi, alan uzmanları görüşünden hareketle hazırlanmıştır. Akademik başarı testi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise çalışmada ele alınan konu olan ‘belirtme durumu’ konusunda hazırlanan sorular yer almaktadır. Deney grubu uygulanmasında kullanılan web sitesinin; konuları dört dil becerisi bağlamında sunması da göz önünde bulundurularak yazma, dinleme, konuşmaya yönelik sorular hazırlanmıştır. Sorular boşluk doldurma, çoktan seçmeli soru tiplerinde hazırlanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının akademik başarı puanları yüzde frekans kullanılarak analiz edilmiştir.

2.1 Evren ve Örneklem

Çalışma grubunu Sakarya Üniversitesi TÖMER’de eğitim gören, A1 seviyesindeki 33 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın deney grubunu; 3 Dakikada Türkçe web sitesi üzerinden konuları takip eden, A1 seviyesindeki 16 öğrenci oluşturmaktadır. Kontrol grubunu ise geleneksel öğretim yöntemiyle konuları takip eden 17 öğrenci oluşturmaktadır.

2.2 Uygulama

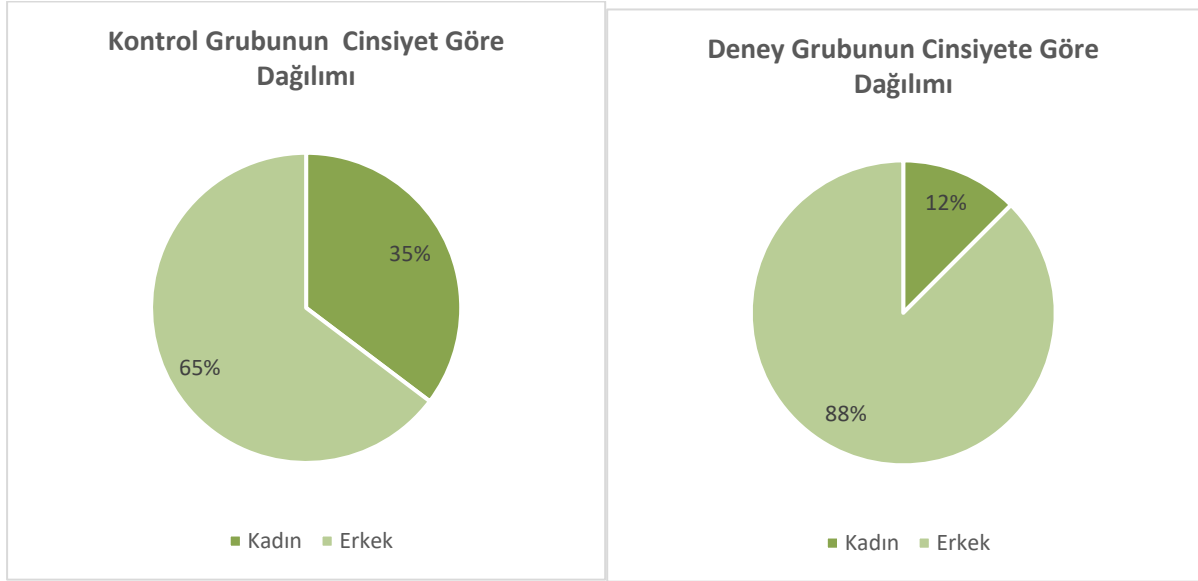
Çalışma kapsamında 3 Dakikada Türkçe web sitesinin akademik başarı üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla deney ve kontrol gruplarıyla ayrı uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol grubu ile ele alınacak konu olarak ise A1 konusu olan ‘belirtme durumu’ belirlenmiştir. Çalışmada kullanılan web sitesi olan 3 Dakikada Türkçe, Türkçe eğitimini 9 kaynak dil ile kullanıcıya sunmaktadır. Bu nedenle A1 seviyesindeki öğrencilere uygulama basamaklarının anlatılmasında ortak dilden yararlanılması, dolayısıyla uygulama evresini kolaylaştırmak için deney grubunun ortak dil kullanıcısı bir gruptan seçilmesi sağlanmıştır. Öncelikle deney grubu öğrencilerinin ‘belirtme durumu’ konusunu 3 Dakikada Türkçe web sitesinden takip etmeleri için laboratuvar ortamında bir ders gerçekleştirilmiştir. 3 Dakikada Türkçe web sitesinde kendi kaynak dillerini seçen öğrenciler, Türkçe ve kaynak dille hazırlanan videoyu izlemiş; okuma, yazma, dinleme, konuşma ve sözcük bölümlerinde yer alan etkinlikleri tamamlamışlardır. Bu işlemin ardından öğrencilere, sontest olarak belirtme durumu konusunda hazırlanan başarı testi uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise geleneksel düz anlatım yolu ile belirtme durumu konusu anlatılmış ve süreç sonunda deney grubuna uygulanan son test uygulanmıştır. Bu yol ile 3 Dakikada Türkçe web sitesinin akademik başarıya olan etkisini ölçmeye yönelik veriler toplanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1 Kişisel Bilgiler Bölümünde Elde Edilen Bulgular

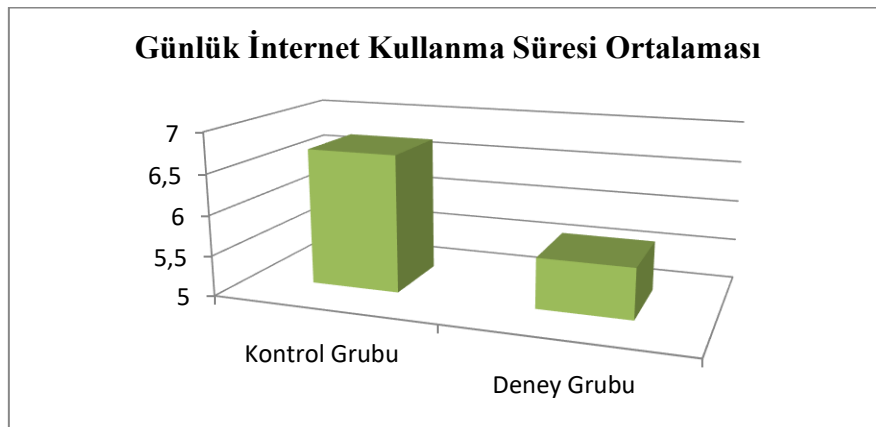
Bu bölümde çalışmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Öncelikle katılımcıların kişisel bilgilerine yönelik elde edilen bilgiler ele alınmıştır.

Akademik başarı testinin ilk bölümünü oluşturan kişisel bilgiler kısmından katılımcıların cinsiyetine yönelik şu bulgular elde edilmiştir:

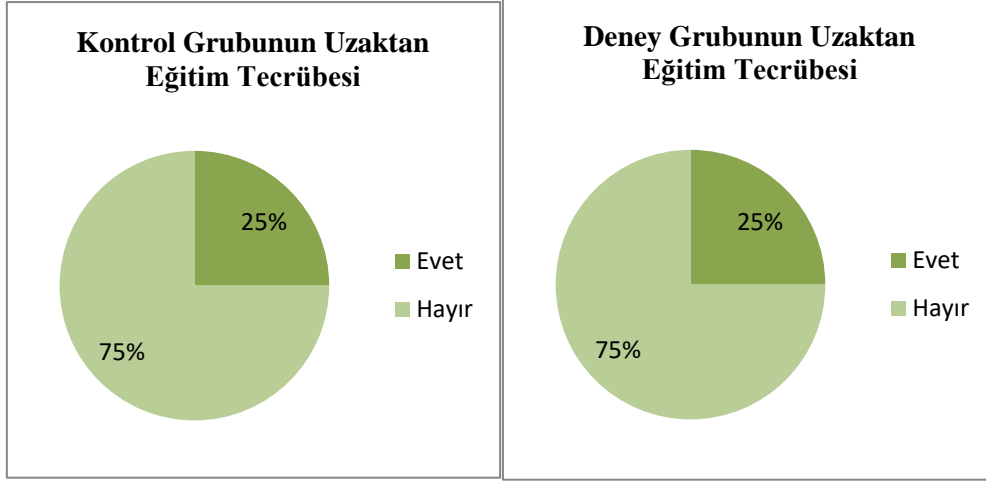
Şekil 5. Kontrol ve Deney Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Elde edilen bulgulara göre kontrol grubunun %65'nin, deney grubun ise %88'inin erkek katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Kadın katılımcıların ise kontrol grubunda %35 oranında, deney grubunda ise %12 oranında dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Kişisel bilgilerin yer aldığı bölümde, katılımcıların günlük internet kullanım sürelerini belirtmeleri de istenmiştir. Bu bölümde elde edilen bulgular ise Şekil 6'da sunulmaktadır.

Şekil 6. Katılımcıların Günlük İnternet Kullanma Verileri

Şekil 6'dan elde edilen bulgulara göre kontrol grubunun günlük ortalama internet kullanma süresi 6,7 saat iken deney grubunun günlük ortalama internet kullanma süresi 5,62 saat olarak tespit edilmiştir. Bu veriler iki grubun günlük internet kullanma sürelerinin yakın olduğunu göstermektedir. Öğrencilerle ilgili elde edilen bulgulardan bir diğeri de uzaktan eğitim tecrübeleri konusundadır. Bu bağlamda ulaşılan bulgulara Şekil 7'de yer verilmiştir.

Şekil 7. Kontrol ve Deney Grubunun Uzaktan Eğitim Tecrübesi

Şekil 7'deki bulgulara göre hem deney hem kontrol grubunun uzaktan eğitim konusunda aynı oranda tecrübeye sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca iki gruptaki katılımcıların da akıllı telefona sahip olma özelliği ve buldukları yerde internet bağlantısına sahip olma özelliği %100 oranda olumlu olarak yanıtlanmıştır.

3.2 Akademik Başarı Testinden Elde Edilen Bulgular

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerle yapılan uygulamaların ardından, 3 Dakikada Türkçe web sitesiyle 'belirtme durumu' konusunu takip eden deney grubu ile geleneksel düz anlatım yoluyla konuyu takip eden kontrol grubu arasında akademik başarı ortalamaları bağlamında karşılaştırma yapılabilmesi için bir akademik başarı testi uygulanmıştır. Bu testten elde edilen bulgular Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Akademik Başarı Puan Ortalamaları

Grup	N	\bar{X}
Deney Grubu	16	86
Kontrol Grubu	17	62,52

Tablo 1’de görüldüğü üzere 3 Dakikada Türkçe web sitesi üzerinden ‘belirtme durumu’ konusunu takip eden deney grubunun akademik başarı puan ortalaması 86 olarak tespit edilmiştir. Buna karşılık kontrol grubunun akademik başarı puan ortalaması 62,52 olarak tespit edilmiştir. İki grup arasındaki 23,48 puanlık fark ise deney grubundaki katılımcıların kullandığı 3 Dakikada Türkçe materyalinin lehine bir sonucu ortaya çıkarmaktadır.

4. SONUÇ

Elde edilen bulgular ışığında katılımcıların günün yaklaşık %25’lik dilimini internet kullanımı ile geçirdiği, tamamının akıllı telefona sahip olduğu ve buldukları ortamda internet bağlantısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların %25’inin daha önce uzaktan eğitim aldığı da görülmektedir. Bu sonuçlar, katılımcıların teknoloji tabanlı materyallere ulaşılması bağlamında problem yaşamayacaklarını da göstermiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen katılımcıların kişisel bilgileri ile ilgili ulaşılan sonuçlar, yürütülen çalışmanın dışında da 3 Dakikada Türkçe ve diğer web 2.0 araçlarına ulaşmada problem yaşamayacaklarını göstermektedir.

Çalışmanın asıl bölümünü oluşturan, grupların akademik başarı puan karşılaştırması ise deney grubu lehine sonuçlanmıştır. 3 Dakikada Türkçe ile ‘belirtme durumu’ konusunu takip eden katılımcılar, geleneksel yöntemle konuyu takip eden kontrol grubuna göre daha başarılı olmuşlardır. Bu da 3 Dakikada Türkçe web 2.0 aracının akademik başarı üzerinde olumlu etki oluşturduğu sonucunu doğurmaktadır. Kullanıcıları zaman ve mekan konusunda özgürleştiren, esnek bir yapıya sahip olan web 2.0 araçlarından biri olan ‘3 Dakikada Türkçe’nin yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde faydalanılabilecek, etkili bir materyal olduğu görülmektedir. Ayrıca web 2.0 aracı olan 3 Dakikada Türkçe’nin akademik başarıyı

geleneksel yöntemle göre olumlu etkilediği sonucuna ulaşılması, yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi noktasında bu türden materyallerin geliştirilmesinin alana katkı sağlayacağını ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- Aytan, T. Ve Ayhan, N. H. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dijital Ortamlar. *Özgün Araştırma*, 1 (1), 3-37. https://www.academia.edu/38080983/Turkçenin_Yabancı_Dil_Olarak_Öğretiminde_Dijital_Ortamlar_Digital_Environments_in_Teaching_Turkish_as_a_Foreign_Language_adresinden erişildi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (23. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dujmovic, M. (2007). The Use Of Croatian In The EFL Classroom. *Methodological Horizons*, 2(1), 91-101.
- Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 Araçlarından Haberdarlığı, Kullanım Sıklıkları ve Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 603-634. <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423936655.pdf> adresinden erişildi.
- İnce, B. (2017). The Place of Lingua Franca in Foreign Language Teaching- What a Podcast Makes me Think. *Research in Second Language Education*. İ. Güleç, A. Okur ve B. İnce. (Ed.). Berlin: Peterlang.